

обвить въ платъ и положенъ въ гробъ, които плащаници се изнасятъ въ православнитѣ черкви на распетия петъкъ (срѣщу Великденъ) изъ олтаря и се поставятъ въ срѣдата на храма при пѣнето на тропаря: *Вѣговра́знийъ Ю́сифъ съ дрѣ́ва снѣ́мъ пречѣсто́е тѣ́ло Твоѣ . . .* На голѣмъ коприненъ платъ, тя рисувала хубава картина, изображаваща погребението Христово съ всички подробности споредъ библейскитѣ разкази и сказания; слѣдъ туй, тази картина тя е изшивала на релефъ съ позлатени и посребрени нишки отъ разни сѣнки. Плащаницитѣ, които Х. Калуда е изработвала, сж прѣдставлявали нѣщо въ висша степенъ художествено.

Освѣнъ плащаницитѣ, тя е шиела много други черковни принадлежности и архиерейски одежди, като: хоржгви, подвижни двери за олтаря, антиминси, наржавици, набедреници, архиерейски мантии и др. т.

Прѣзъ 1860 г., когато въ Сливенъ пристигнали Иванъ Карапанчовъ отъ Одеса и Хаджи Ставри Койновъ отъ Браила (и двамата родомъ сливенци), за да подигнатъ възстание, Хаджи Калуда изработила нарочно за това възстание великолѣпно знаме. То било изшито съ злато на зеленъ атлазенъ платъ. Отъ една страна на знамето билъ изшитъ образа на Спасителя, а отъ другата страна — величественъ левъ съ корона. За знаменосецъ на възстанието билъ опрѣдѣленъ Х. Стефанъ Копринаджи Минчоолу отъ Сливенъ. Както е извѣстно, турскитѣ власти узнали за това възстание и хванали Карапанчова. Обаче знамето било запазено. Майката на знаменосеца, Х. Мария, го носила цѣла седмица запазано на кръста си, а слѣдъ това, по съвѣтитѣ на съзаклятицитѣ, то било изгорено, за да се не хване

Друго подобно знаме, на което отъ едната страна билъ изшитъ златенъ левъ, а отъ другата страна — думитѣ: „свобода или смъртъ“, Хаджи Калуда приготвила за сливенската дружина, която, начело съ сина ѝ Анастасъ Х. Добревъ, щѣла да излѣзе прѣзъ 1868 г., за да се съедини съ Хаджи Димитровата чета на Агликина поляна.

Това изкуство — вязането — Хаджи Калуда е учила при майка си Катерина, но се усвѣршенствувала по него въ Иерусалимъ, дѣто прѣстояла една година на учение. То се прѣдавало въ рода ѝ отъ поколѣние на поколѣние. Послѣдната ученица на Х. Калуда по това изкуство е била Стилияна (Тенинка) Георгакева¹⁾, сестра на дългогодишния сливенски учитель Димитръ Г. Димитровъ и на Д-ръ Петко Г. Димитровъ, дивизионенъ лѣкарь въ София (умрѣлъ прѣзъ 1908

¹⁾ Първенецътъ Георгаки е билъ сестринъ синъ на Х. Калуда. Тенинка Йоргакева е била една отъ най-интелигентнитѣ моми на врѣмето си. Тя самата е ушила знамето на сливенскитѣ възстаници прѣзъ 1876 г.